

Մանգրումի Էֆեմար

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԵ ՎԵ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ԳԻՐԻՆՃԻ ՍԷՆԷ

1867 ՓԵՏՐՎԱՐ 20 ԲԱԶԱՐ ԻՐԹԷՍԻ

ՆԻՄԵՐՈ 279

Մանգրումի Էֆեմար հափժառա 6 եանի յենետե 300
հրախե վերինդ, սենեկի գըմեթի, բոթա փարառ տախի
Հինեա օլարադ, 200 զ" օլուդ, ալթը պլըզը 100 զ" օլու-
րադ, վե նիւթեթի տախի 30 ար փարայա տաթըլաճադ արը:

Իլանաթըն զեհեր սաթըրը իշին, ար-
րինճի տեֆառա 3, իքինճի տեֆառա 2,
վե իւշինճիւ վե սայիր տեֆալարա 1
էր զուրուշ ալընաճադ արը:

Մեթուդ վե սայիրէ, Պէյ-օղլունա տօղրու-ե տա
167 նիւթըրու իւնետե ԼԷՎԱՆԹ ՀԷՐԱԼՑ Թադի-
նէթիտե, Կարապեա 8. Փանսեանէ կեօնեթիւնէ քար:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԹԷԼԷԿՐՈՖԻԹԷ

(Ախն-Հաւ-Բար-Քըթաւ)

Վիէննա. 2 փետր. սապահըն սաաթ 8
վե 50 տազըգասընտա.

Մարտ 2 Բիւշար.

ԷՍԶԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅՅԵ

Փարիս.	Լիւպա.
Ալըլուր 54-43	Ալըլուր 3 10-8
Գարանար 34-33	Գարանար —

Օսմալե Էմիւրալը 1865 էն.

Ալըլուր	258. 75
Գարանար	240.

Փրանսը ֆոնտոն 0/0 3 ֆոնտէ.

Ալըլուր	70. 03-12
Գարանար	70. 15

Մարտ պիրտէ Լօնարա Բիւշարըն դա-
րանըն ֆիւթը, տիւն եարը կիճէլէին կէլ-
միշ տիր. 3 10-1:

Փարիս, 4 մարտ ախլամըն սաաթ 6
վե 10 տազըգասընտա.

Պէրլին. — Բրուսիա, Հօլանտա տեվէթին-
աէն Ալմանեա հուտուալարըն տիւզէլմէսի-
նի իտտաա իլլէմիշ օլտուղու թէվաթուր
պուլմուշ տուր:

Փարիս, 2 մարտ, սապահըն սաաթ 6
վե 50 տազըգասընտա.

Բեթեքսպուրի. — Տէր-սէաթէթտէ պու-
լունան Բուսիա սէֆիրի ճէնէրալ Ինեաթի-
էֆ ճէնապլէրի Թարաֆընտան, Կիրիտի Եու-
նանա թէրք իթմէսի զըմընտա Պապը-ալի-
նէ նասիհաթ վէրիլմիշ օլտուղու գապիէն
սէօլլէնմէքտէ տիր:

Նիւ-Եօրք 4 մարտ, Շիմտիքի Գօնկրէ
նամ մէնլիս Թարիֆաեա տայիր օլան նիզամը
Թաստիգ իթմէնէնէք տիր:

Կազէթ տիւ Լըվանա չէրիլէն թէլէկ-
րաթ.

Փարիս, 28 փետրվար ախլամըն սաաթ
6-30ն տա.

Շարք մէսէլէսի հազըղնտա տիւվէլի մու-

ազգամա պէյնիւնտէ իթթիֆադ բէյտա օլա-
ճաղը եազըն տըր:

Ֆրանսա տէվէթի Եունանա պիր նօթա
իրսալի իլէ, Ամէրիգա իլէ ազտը մուսնէտէ
իթմիշ օլտուղունա թայեիպ իթմիշ տիր:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏՈՒԽԻԼԻՅԵԷ

Ճիւմա իրթէսի չըգարըլան Լէ-
վանթտա տէրճ իտիլիշ օլուպ, վե պի-
զիմ իսէ զեքրինի կէչտիկիմիլ պիր Էսէ-
ֆէնկիլ մէքթուպուն թէրճէմէսինի պու-
կիւն պեան իտէրիգ:

Հանեա, 18 փետրվար.

«Հիւքիւմէթ, հէմ Էվլէլինտէն, վե
հէմտէ տիգզաթը լազըմէ իւզրէ, «նէ
եարըլմագ, վե նասըլ եարըլմագ իգթիգա
տըր» սիւալէրինի միւթալաա իթմէքիւ-
լէ պօրճու իտի. Հիւքիւմէթ պու կիւն-
քի կիւն Էօյլէ պիր հալտէ պուլունմագ-
տա տըր քի, պունտան 3 այ մուգատ-
տէմքի հալ իլէ բէք չօգ ֆարգըլ տըր,
չիւնքի պունտան 3 այ մուգատտէմ է-
լինտէ նէ ֆուրսաթ վար իտի իսէ, շիմ-
տի օլ ֆուրսաթ տախի գալմամըշ տըր,
նասըլ քի Էվլէլինտէն պէրու իհթիմալ-
տէն կէօրիւնմէքտէ իտի, իլք պահար
եազլաշարգճա, աթէչի իթթիլաա տախի
եէնիպիլ հալ քէսպ իթմէյէ, վե պիւթիւն
էհալի, մէմուլին զայրի սուրէթտէ օլա-
րագ, սիւսհա հազըլունմագա պաշլամըշ
տըր. շէօյլէ քի, ալտըղըմը մալիւմաթ-
լարա նէգարէն, ճէղիւրէնին հէր գանդի
Թարաֆընտա Օսմանլը ապէրի վար իսէ,
եէնիտէն եէնիյէ միւտարէպէլէր վուգու-
պուլմագտա տըր:

«Սէօյլէնտիկինէ կէօրէ, Հանեա նա-
հիյէսինտէ, Օսմանլըար կէրէք զօրպա-
լարը, վե կէրէք Ուոյիտաթի իմտաա-
ճըլարը, պուլունտուգլարը մէվգըլարը
թէրքէ մէճպուր իտէրէք, Սէն-Թօմա-

սա գատար դօլալաարգլարընտան, օնլար
տախի Ուէսարա իլէ Գանտիա արասըն-
տա վագը տաղար թէրէլէրինտէ պիր
տար պօղաղտա ապաքիրի մէրգուլմէյի սը-
ղըշտըրարագ իւզէլլէրինէ հիւճում իյ-
լէտիքլէրինտէն, 1500 եախօտ 1600 նէ-
ֆէր քէսան զայպ իտէրէք, կէրի տէօն-
մէյէ մէճպուր օլմուշար տըր: Մէրգու-
ման ապաքիրին, պատէհու սալուշուպ
Գանտիաեա տօղրու կիթտիքլէրինտէ տիւ-
շար օլտուգլարը նիշէ հալլէրի քէօյլիւ խը-
րիսթիեանլար նագլ իթմէքտէ իսէլլտէ,
պէլլի Լէվանթ Հէրալտ, թէքրարէն գա-
բաթտըրըր գօրգուսուլաա տէրճինտէն
սարֆը նազար իտէր միւլահազասընտ
մէպնի, պեանընտան սարֆը նազար իյ-
լէմիշիմ տիր: Բէթիմօ սանճաղընտա, Ա-
մարի նահիյէսինտէ տախի պաշգա պիր
պէօլիւք Օսմանլը ապքերի մաղլուպ օլմուշ
իսէտէ, նէ գատար թէլէֆաթ վար իտու-
կի անլաշըլաւմըշ տըր. լաքին, Էկէր իլը-
րիսթիեանլարըն սէօգիւնէ ինանըլը իսէ,
իքի սանճագ ալմըշար տըր: Ղարպ թա-
րաֆը նահիյէլէրինտէ, մահը հալին 11,
12 վե 13իւնտէ վուգու պուլան միւտա-
րէպէլէրտէ, կէչէն հաֆթա պուլառան
Օմալուս իւզէրինէ հիւճում իթմէք իւզրէ
կիթմիշ օլան, վե Սէրհօշ թէսմիյէ օլու-
նան Ալի բաշա ֆըրգասը պիւլիւք թէլէ-
ֆաթլա կէրի տէօնմէյէ մէճպուր օլտուգ-
տան պաշգա, Գազիա-Իլէրա պօղաղա-
լընը տախի կէչէմէտիքլէրինտէն, սէօյ-
լէնտիկինէ կէօրէ, շիմտի մէքքէք օլտու-
լիլէ իլթիլաթը քէսիլմիշ օլտուղու հալտէ
պիր պօղաղտա մուհասէրէտէ պուլուն-
մագտա իթիշ: Կէրչի մահը հալին 13 վե
16սընտա Ալի բաշանըն իմտաալընա խայ-
լիճէ իմտաաա տապէրի կէօնտէրիլմիշ իսէ-
տէ, իշիտիլալիկինէ կէօրէ օնլար տախի
պիր շէյ պէճէրէմէտիքլէրինտէն, հալեա
եէնիտէն Էմրի իլթիլաթ պաշլաեամա-

մըշ տըր, պու կիւն Մէհէմէտ բաշա Ա. րօգօրօնտան կէրի չաղըրլարագ, միւսմա- յիլէնի մուհասէրէտէն գուրթարսն նի- յէթիլէ, 4 թապուր ասիէր իլէ օլ թա- րաֆա սէվզ օլունմուշ տուր :

« Շիմարիտէն հէր թարաֆտան խրիս- թիեանլոր սիւահանմագտա տըրլար շէօյլէ քի, Բիսաամօ, Սէլինօ, Արօգօրօնա վէ Բէթիմօ զօրպալարը Սֆաքեա զօրպա- լարըլա պիլըէշմիշ օլտու գլարընտան, էլ հալէթիլ հաղիհի 6000 նէֆէր մէվճուտ զօրպա պուլունտուղու սէօյլէնմէքտէ տիր, Պուլնարտան պաշգա Գօնտիտան, Մի- լօրօթմամօտան վէ խիսթօտան տախի պաշ- գա պաշգա զօրպա պէօլիւքլէրի կէլմէք- տէ տիր. վէ էկէրլէ Մէհէմէտ բաշա, քէնտի լէֆիգի օլան սէրհօշ Ալի բաշա- տան զիեառէ իգպալ եալէր օլմամըշ օլա իտի, տէյէպիլիլիմէքի, պիր Վըրիլէ վա- զասըտա պուրտա վուգու պուլաճագ իտի. Զանն իտէրսին քի մէմուրին թա- գըմը քէնչէթի մէրագ ու էնտիշէյէ տիւ- չար օլմագտա օլուպ, վէ մուրախտա բա- շա հաղըթիլէրի իսէ հէր նէ գաաար հէր նէվէ թէտապիրի մէվգըրի իճրայէ վազ իւ- լէմէքտէ իսէտէ, տէրքեար օլան թէտա- պիրին քիֆառէթ իթմէյէ ճէ կինտէն աա- խի գօրգուլմագտա տըր :

« Բէթիմօ իչին իմտա իսթէնիլմէ- սինտէն նաշի, իլէր աղըրլըգ քէսպ իթ- միշ, վէ կէչէն կիւնլէր պիր քիւշիւք պէլ- լիք կէթիսիլէ մահէլլի մէգպուրա պիր մըգտար ասիէր կէօնտէրիլմիշ տիր. Լա- քին էն միւհիմմ մէվգըր շիմտի Օմայօս օ- լուպ, վէ սուրէթի գահիլէյէ նէպօքէն, Թա պիր նէթիճէ հաաըլ օլունմագա գա- տար, իքի թարաֆըն աախի քեաֆֆէյի գուվէթիլլի օրատա թէճէմիւ իթաի- լիլէճէք տիր :

« Սէօյլէնտիկինէ կէօրէ Օմանլը գօ- մանտանլարընտան թէճիւպէսի ազ օլան- լար, Մուսթաֆա բաշա հաղըթիլէրիին էմրի պասիլէթիլլի զիեառէլիկինտէն, կէրլի զիեառէսիլլէ թէչէք քի իթմ քոէ իտիլէր, հալ պու քի Ալի բաշանլըն թէք- միլ գօմանտառը տէրտէսթ իլլէտիկինտէ, իտիլթիեանլարըն պիւթիւն պիւթիւն թարտ ու խարապիլլէթիլլի միւրաա իլէ, պու եօլտա մէրգուլմանէ պիր տէրա վիր- մէք իսթէմիշ օլուպ, վէ պիր տէֆա աաա- քիրի զօրպալար իւգէրինէ հիւճուլմա էմր իլլէտիլլէն սօնրա, պիր տահա կէրի շա- ղըմամագլըգա գարար վէրմիշ օլմաը, վէ միւշարիլլէյին էվլէլլի լիւթպէսինտէն շիմտի տիւշմէսի, միւսինն Մուսթաֆա բաշա հաղըթիլլէրիին ֆէթանէթ ու քէ- մալէթիլլի իսպաթ իլլէմիշ տիր. վէ պուլ- տան տախի շու անլաշըմագտա տըր քի, միւշարիլլէյին հաղըթիլլէրի, 1821 վէ 1830 սէնէլլի գալլալարը տէրալլէրինի քէօչէ- յի խաթըրտան իխրաճ իլլէմէմիշ տիր :

« Խօսթի վէ Գաքէս-Բլէվոնս քէյֆի- յէթի հարպաճա հէր նէ նէթիճէ վէրիլ ի- տէ վէրսին, հէլէ շու աշիքեար տըր քի, աաաքիր պու մէվգըլարը քէք ուճուգ սուրէթտէ ֆէթ հիտէմէեէճէք տիր, վէ հաթթա սօն խապէրլէրէ նէգարէն, էօյ- լէ ֆիւթուհաթ կէօրիլլէպիլմէսի տախի շիւքհէլի տիր :

« Գալիլէն սէօյլէնտիկինէ կէօրէ, Բա- նէլլէնիօն նամ վարօր, զօրպալար իչին եէնիտէն միւհիմմաթ վէ լէվազիմաթը սալիլէ կէօթիլլէպիլ գարաա շըգարմըշ տըր :

— Օմօնիա, Նէօլօղոս, վէ Անաթօլի, վէ պէլլէր տահա սալիլ զաղէթալարտա շու աթիլտէքի տէհէթ վէրիլլի, վէ շիմ- տիլլէ գաաար թաշարար հաղըրնտա եաղ- տըրլարըմըր թաաաիլ իտիճի մէթիլլէպի օրունմուշ տուր :

« Ֆադրլըգ պիր թարաֆտան, վէ ա- ճէլլէ իլէ վէրիլ թօրլանմաը տիկէր թա- րաֆտան, գաաապամըգը իւթիտիլլիկէ տիւշար իլլէտի. Մահպէսլէրիլլի օն կիւն- տէն պէրու, վէրիլ սէպէպիլտէն ճէլպ օլունտան քի օյլիլլէրտէն տօլու օլուպ, ա- րա սըրա պիր իքի կիւն աճ վէ սուսուգ գալլեթօրլար, վէ պաղը էհիլ մէրհամէթ- լէր քէնտիլլէրին տախի եէեէճէքլէրի օլ- մաաըրը հալտէ, պաղը աէֆա պիր բար- շա գուրու էթմէք կէօնտէրիեթօրլար. Պու կիւն մահպէսլէրտէ եէթմիշտէն զիեառէ տտէմ պուլունմագլին, տար օտալար իչի- նէ սըղըշամաաըրընտան, աեազ իւգէ- լինտէ տուրուեթօրլար. Էքսէր քէօյլիլլէր իւթիտիլլիլլէ տաղարա ֆիլարա իտիպ մէյտանտա եաթըթօրլար, վէ գալանլար- տա էշեալարընը մէճպուրէն տուէն պահա իլէ սաթըպ սալիլտէն վէրիլլէրլար, չի՛շա- րէ քի էօյլէ էշեալէրի տուէն պահա իլէ տախի ալան պուլունմաաըրընտան, 14 տիրհէմէք պիր կիւմիւշ թաթիլ գաշըրը 14 գուրուշա սաթըլմըշտըր ալթըր գու- սուրունտա պուլունտան ֆէհմ իտէպի- լիլլիլլի :

« Պու ճիւմէ իլլէ տախի, հիւքիւմէ- թի մահէլլիլլէ ճէպրէն վէրիլ թօրլամագ- տա օլուպ, մահպէսլէրտէն երկիլմի պիր կիւն սօնրա միլքլէրի սաթըլարագ սալ- եանէլլէրի էօտէնէճէյի քէնտիլլէրէ խապէր վէրիլլիլլիլլէ տէ, սաթըն ալապիլլէճէք ա- տամ պուլունմաաըրընտան, պու եօլ իլլէ տախի պաշա շըգապիլլէճէ կիլլէք շիւքհէ- լի տիր :

« Պու տէրալլէրին իւգէրինէ գըրսէր- տարլարընլըն թաղեթիլլէ վէ թէսալլուլթ- լարըտա զամօ օլունմագտա տըր. շէօյլէ- քի, էշըրէա գօլալամագ պէհանէսիլլէ, իթմէտիք ճէպպարըլը պըրագմաեթօրլար. կիթտիլլէրի քէօյլէրտէ աթըրը իչին եէմ, վէ քէնտիլլէրի իչին եէմէք իսթէ- եթօրլար, վէ վէրմէեէլլէրի, « պուլնարտա հայտու Մանուլուն աղգատաշարը տըր »

տէեէրէք, վէ տէօյլպ սէօյլիլլէրտէն սօն- րա էլլէրիլլի տախի պաղապարագ Պուր- սաեա կէօնտէրիեթօրլար, վէ պիշարէլլէր օրատա իքիլիւշ այ մահպէսաէ մէթրուք գալլեթօրլար :

« Պուլունտան ագտէմ, ճիւլարլարմըգտա վազը օլան Տէրէ-քէօյտէ, 30 նէֆէր գա- տար գըրսէրտալարը, քիլսէտէ ճէօմա- աթ իպառէթ իթմէքտէ իքէն, կիւեա Մանուլ օրատա իմիշ տէյի քիլիսէյի մու- հասէրէ իթտիլլէրտէն, վէ սաղա սօլա վու- րարագ հէր թարաֆը արաշթըրտըգտան պաշգա, ազ գալլըշ Ալիեա վիմաեա տա- խի կիլլէճէքլէր իմիշ իսէտէ, պէրէքէթ վէրսին քի գուտտաը շէրիֆթագտիս ի- տէն բաթաա գարշըլարընա շըգարագ, վէ « գուտտաը շէրիֆ պիլթմէպտէն էվլէլլի իչէրի կիլլմէնիլ իչին, ճէսէտիմ եէրտէ սէրիլլիպ, վէ սիլլիտէ իւգէրիլլէրտէն կէչ- մէնիլլիլլէ կէլլի, եօլսաա իհթիմալտէն տէյիլ տիր » տէեէրէք տաեաթմըշ օլտու- ղունտան, մէրգուլման գըրսէրտալարը կէրի շէքիլմէյէ մէճպուր օլմուշտար. ֆա- գաթ, իպառէթ պիլթտիլլէրտէն սօնրա օ- րաեա տախի կիլլիլլէր տիր, վէ Ալիս- թրաքէգա ալթընա վարընճա արտմըշտար, վէ քիմէյի պուլունմաաըրագ կիթմիլլէր տիր :

« Պու սէնէյէ կէլլիլլէյէ գաաար, թաշ- րա ֆո գարաաընլըն, վէրիլ սէպէպիլտէն պու մէրթէպէլլէրտէ աղգըշտըրըրտըրըն էմալի իչիտիլլէմիշ իտի գանն իտէրիլլի- կէրլի վէրիլ թահալիլլի հաղըրնտա ճանի- պի Պապը-ալիտէն մէմուրինէ թէէթիլլի էմրի ալիլլէր կիլթտիլլի մէմուլթտան տըր, վէ պու տախի, պաշգա պիր շէյտէն նէլլէթ իթմէյիլլի, իլլա, ֆագաթ էկէր եանըլմապ իսէք, պուլունտան էվլէլլի վիւք- լայիլ ֆիլտամ հաղարաթը կիւնիլլէրտէ վէրի- լէն պիր գարար վէ թուլթուլան թէտալլի- տէն նէլլէթ իթմիլլի տիր. շէօյլէ քի, խա- լիճտէն իսթիգրագ օլունմագաղըն, պու սէնէ գօնսօթի ֆայիլլէրիլլի վագթիլլիլլէ թէտիլլէթի միւրաա օլունմուշ, վէ կէր- չի շու խուսուս մէվգըրի իճրայէ տախի գօնուլմուշ տուր. լաքին գուհուրա կէ- լէն պիր մուհասէնաթա գարշըլըգ, պէլ- քի երկիլլիլլի մագաղթաթ հուսուլէ կէլլիլլի տիր. գըրա, կէրլի խաղիլլէյի ճէլիլլէ պիր իքի միլլէտ լիլլա տահա պօրճուտան վիգա- յէ իտիլլիլլի տիր, լաքին պիր գաշ միլլէտ ֆուգարանլըն խարապիլլէթիլլէ տօղըու- տան վէ տօղաեթտան, վէ մաաաի վէ մա- նէվի սուրէթտէ սէպէպիլլէթ վէրիլլիլլի տիր :

« Պու եօլտա իտարէ հիսապալար տախի, կէրլի հիսապ տըրլար, լաքին եանլը, վէ իլլի բագամ իլլէ իլլի մանթըգա տապան տապանա գըտու հիսապալար տըրլար. չիւն- քի պիր միլլէրն սէրվէթի, անճագ էհա- լիլլիլլի սէրվէթ ու սամունլըն թապի օ- լուպ, վէ էհալլիլլի սէրվէթ ու սամանլը

տախի բաճաթ ու սև առէթի հալինէ թա-
պի օլտուղու հալտէ, մուսագգաթ պիր
պօրձ թէտիլէսի իշին էհալլին թագերի
խտէք խաղապիլիէթինէ սեպէպ օլմադ,
առէթ ապիր պաղլէպսին, մահաուլու-
լա կէշինմէքտէ օլտուղու պաղլէսի աղաձ-
լարընը քէսիպ քէսիպ օտուէն մագաժընտա
սաթարագ պօրձուսա վիրմէսինէ պէնզէ-
նէճէկինտէ շիւրհէ եօգ տուր:

Պու թէտպիրին եանլըլըղընը պէր
թարաֆ իտէլիմ, թէէքիտի եմի ալիլէ-
րի վէսիլէ իտէրէք, մէմուրինին ֆուգա-
րաեք պու մէրթէպէ թագերի իթտիրմէ-
լէրի, առէթէթէ պիր խրտմէթ իթմէք օլ-
մաներպ, իլա խարապիլիէթինէ չալըշ-
մագ տոր:

Վիլքէլայի Գիլիսմ հագարաթը, թաշ-
րալար հագգընտա ալաձաղը մալիւ մաթը
պիրթթապի մէմուրինտէն ալաձաղընտան,
վէ կիտէն եմի ալիլէր իտէ, հէր նէ մէր-
թէպէ շիտտէթ ի օլուրլար իտէ օլտուրլար,
ֆուգարանըն պու տէրէճէ սրգըշտորլը-
մասընա ճէվաղ վիրմէյէճէքլէրի շիւրհէ-
տէն միւսթաղի պուլունտուղունտան,
մէմուրին ֆուգարաեք սրգըշտորլըմագ տան
իտէ, ահվալը հագգընէլէրին պիրթթաֆիլ
Պապը-ալէ պիրտիրմէլի, վէ լաղըմ կէլէն
միւսաառէյէ միւսարաաթտան պաշգա,
հինի իգթիզաուա, մէրհաուէթի սէնիլ-
նէնի տախի տալթէթ իյլէմէլի տիր:

Թաշտալար ֆուգարաաթընձա պու սէ-
նէքի կէօրիլմէքտէ վէ իշիտիլմէքտէ օ-
լան հալլէր, օլրաուտէյէ վասըլ օլմուշ
տուրքի, էկէրէն Սալթանաթը սէնիլնէ-
նին ագսայի մէրաժընըն, առձագ ֆուգա-
րանըն սէառէթի հալլինտէն իպարէթ օլ-
մասընա իթիգաուր գալիմիլ օլմասա իտի,
պու հալլէրէ պիլա վաղիթէ միւսաառէ
օլունմագ տա տըր տիմէյէ, վէ, էկէր եա-
լընըղ իթիլթիլեանլար սրգըշտորլըմագ տա
օլա իտի, մէմուրինին միւսթէաաթըլը-
ղընտան նէլէթ իթմէքտէ տիր տիմէյէ
մէձպուր օլտուղու պաշգա, հաթթաու-
էկէրէն, պու արաուա պիրիսի կէլիպտէ,
առէթէթէ պիր խիտանէթ իթմէք, եանի
ֆուգարաեք իտէանէ թահրիք իյլէմէք
նիլէթի ֆասիտէսիլէ, պաղը մէմուրին
պէշինտէ պիր կիլիլ իթթիֆաղ պու-
լընմագ տա տոր ք տէմիլ օլա իտի, պա-
եաղընա ինանմաեա մէձպուր օլաձագ տըր:

Իշգօտարաւան թահրիթթը մախսուսէ
Ֆիլ 25 թէմագան

Քէմագանըն իպթիտաաթընտան պէտի-
լէ մէքթուպուլմ թարիլինէ գաուար եա-
ղան եաղմուրլարտան, վէ էսմէքտէ օլան
լաուա լիւզկիւարլարընտան Պօեանա նէհ-
րի իլէ Գըր-Սուեու թաշմասըլա, պըն
էվասըթընտա Թօթիտանէ մահէլէսինի վէ
ճիվարընտա օլան մէգարիթանը քիւմիլէն
սու պաստը:

Չորշը պիր հաթթաուան պէրու սու-
եուէն քէսրէթինտէն գաուալը գալաղըն-
տան, Սէրէք մահէլէսի շիմտիլէք չարշը
իթթիլաղ գըլընմըշտոր: Սու, պաղլէ-
լէք վէ տէպպաղիտանէ մահէլէրինի տա-
խի իթթիլա իյլէմէսիլէ, Լօնտրա թա-
պիր օլունուր ալթը տիւղ իւշ տէօրթ
պին օգգա համուլէ տըր գալըլարտան
թէտարիք օլունան պիր գաշ գըթա ի-
լէ էհալլին կիւճ հալ իլէ գուրթարը-
տը, Եէհրին աշաղը թարաֆլարընա պի-
րիքէն սուեուէն իրթիֆայի էվէրին տէօ-
շէմէլէրինի թէձալու գ իյլէմիլ իտի, Պու
մէսայիլ շիւրհէսիլ տիր քի, իշգօտար
խալլընա խալլի խաաթը մուճիպ օլուր,
եաղմուրլար քէսիլէրէք հալա քիւշայիլ
վիլտա իթմէտէ, տաղըլարտան ինէն սէլ-
տէն սու շէքիլմէյէճէկինտէն, ֆաղա
տըթմուսը պիր գաշ կիւն տահա սիւրէ-
ճէկի մէլհուղ տուր, հալ պու քի, պա-
րան արալըգ վէրմէքսիլիլ էլան եաղմուգ-
տա տոր: Պօեանա քէօրիլսիւ իւշ կիւն
տիւր սու իլէ պէրապէր իտի, պու կիւն
իտէ, բարմաղըրլարըն պիլէ կէշայիլի
սէօյլէնիլիլ: Պիր աղ վաղըթ տահա հա-
վա պու հալտէ տէվամ իտէր իտէ, գա-
սապանըն էքսէրի մահէլէլինի պիլթիւն
պիլթիւն սուեուէն գալըլարտանտան գօր-
գուլուեօր, Էնհարըն թէվալիլի դալեա-
նը կէօլ վէ գասապա չաեքըլարըն պիլէ
իթթիլա իյլէթի, Գասապանըն աշաղը ճի-
հէթիլին պու կիւնքի հալը ճէգիլէ հէյ-
նէթիլտէ տիր: Աշաղը սէմիլէրտէ վիլըր
օլունան գալըլարա կէվիլիլիլ:

Թ. Էֆէ-է.

— Գարա տաղըլար Էքզի գասապա-
սընա թապի Բալպի գաթիլէսինի իհրագ
իթտիլէր: Գարիլէ էհալլին գաթան մու-
գապէլէ իթմէյիլ, եալընըղ Հիւքիլմէ-
լէ միւրաձաթթա իտաապի հուզու գ իթ-
մէքտէ տիրլէր:

Թարաֆը Հիւքիլմէթտէն քէյթիլէթ
Գարա-տաղ մէքթէլինէ իշար գըլընմըշ-
վէ մէվուտ ճէվապտա պու մատտէտէն
գաթան խապէրի օլմաուղընտան, պիր
պիլիլէք թարղիլէ իլէ վու գու պուլան
գարար վէ գիեանը թաղմին իտէճէկինի
տախի պէեան իյլէմիլ օլտուղունտա մա-
հէլինտէն պա մէքթուպ եաղըլար:

Մ-Էֆէ:

— Ճիւ մա իրթէսի կիւնքի Գուրիլէտէ
շու աթիլտէքի մէլթուպ օլունմուշ տուր:

« Միւսիւ Միւսէլ իլիֆ:

« Ֆրանսանըն գամարալարընա թապ-
տիմ օլունան, Մէմալիքին ահվալը պէ-
եանմալմէսինտէ, Էրմէնի միլէթիլիլ հաղ-
գընտա « իլէրուտէ պիլիլէք իյլէքլէր մէ-
« մուլ օլունուր, վէ Եարըլն օլթաաթընտա
« օլտուղու հալտէ, շիմտիլտէն մէտէնիլ-
« ելթ րուհու վէ արզու սու իլէ միլ լէմ
« մա օլմուշ օլան պիր ճիւնա տիր ք տէյի

հիւսնիլ թէվէճիւհէ էսէլիլէ պիլիլմ
տախիլէքթիլիլ կէշմիշ օլտուղունա իլի-
թիլար իյլէմիլիլ տիր:

« Միւսիւ, Ֆրանսա, Էրմէնի միլէթի
հագգընտա տալիմա սախալթէթ իւզթէ
պուլունմուշ օլուպ, քէնտի հիւսնիլ թէ-
վէճիւհէլէրինի տախիլիլէ տէֆալար իպ-
րաղ իյլէմիլ տիր:

« Էվրօքաուա, տահա գիեառէ հարէ-
րէթ իթմէքտէ օլուպ, ֆաղաթ իհթի-
մալ տըր պիլիլմէքիլտէն աղ թէգաուալմ
իլմիլ օլան ճիւսիլէք հագգընտա սէօյլէն-
մէքտէ, վէ Պամանլար իլէ պու գաուար
իլի պարընըղ, Մէմալիքի մահրուսէի Եա-
հանտէ խալլիլէ ելթ թուլմուշ օլան
Էրմէնի միլէթի ճիւսիլիլ, քէօշէյիլ խա-
թըրտան ֆէրամուշ իթիլիլիլիլ կիլիլ գանն
օլունմագ տա իլէն, Ֆրանսա հիւքիլմէ-
լէ թարաֆընտան, սաեքըլարընը շու-
սէ հիլիլիլ թաաիլիլ պիրլէ, միլէթիլիլիլ
հագգընտա թախսիլէ հիմմէթ պուեուր-
մուշ օլտուղալը պու մէրթէպէ հիւս-
նիլ նաղար իւզթէ եաղըլմըշ օլան պիր գաշ
սաթըրը կէօրիլէքտէ, քեաֆիլէի Էրմէ-
նի իմիլ թաշտալարըն գալպլէրի սէվիլմ
իլէ թէքթիլմիլ տիր:

« միւսիլ, հագգընտա տէրքէար օլան շու-
հիւսնիլ թապիր, մուճիլիլ մէմուլիլիլէ-
լէ թիլիլ օլուպ, — զիւրա, վաթանտալարըմ
թարաֆընտան տախի սէօյլէրիլ — դա-
գէթայիլ միլթէպէրիլիլ վասըթասը իլէ
Ֆրանսալ միլթէթինէ, վէ քէնտի իմքէրա-
լէ օլարընա շիւքրանիլիլ իլիլ պիլմէմիլիլ
իլիլ գըլմագա միւսարաաթ իտէրիլ, ք

Իսթանբուլ 1 մարտ 1867

ՊԻՐ ԷՐՄԵՆԻ:

— Իլթէ ճիւմա իրթէսի կիւնիլ տէրճ
իտէմէտիլիլիլ, էհալլի վէքիլէրինիլ սըր-
րաղան Պատրիարք Հոյր հագրէթիլիլիլ
թագտիմ իթտիլէրի լայիլհանըն սուրէ-
լիլ:

... Խմբագիր:

Ս. Էլմիսնի, Սոյ. Աղթամարայ Կա-
թոլիկոսութեանց եւ ալլ ալմիսնիլարեուր ու
կենսական խնդիրներուն սահմանադրութեան
համար ամսոյս 10 ին ներկայացանք երես-
փոխանական ժողովին որպէս պատգամաւոր
ի զիմաց ժողովրդեան եւ շտապողական տնօ-
րէնութիւնները խնդրադրով աւաջարկեցինք:
Պատգամաւորութիւնն ու խնդրոց օրինաւո-
րութիւնը ընդունուեցաւ, բայց ժողովը ա-
ռաւելագոյն մասամբ գումարուած չլլալուն
եւ ուրիշ խնդրով զբաղեալ ըլլալուն պատ-
ճառաւ, արժան գատուեցաւ յետագայ ուր-
բաթ՝ այսինքն երկկեան օրը ընդհանուր ժո-
ղով գումարել:

Նրեկեան օրն ընդհանուր ժողովի գու-
մարան յուսով վերտին ներկայացանք սըր-
բաղան Պատրիարքին ի զիմաց ժողովրդեան
յիշեալ կարեւոր խնդրոց շուտաիոյթ լուծ-
ման պատառիանը խնդրիլու, առարկեց սըր-
բաղան հայրը ժողովականաց թուոյն պակա-
սութիւնը:

Պատգամաւորութիւնս զսրբազան Պատրիարք ճանչելով գլխաւոր գործադիր ազգային ժողովոց եւ պատասխանատու ազգին առջեւ, խնդրեց նորին սրբազնութեանն ժողովրդեան կարեւոր խնդիրներուն կարեւոր դարմանը, յարելով միանգամայն թէ խնդիրն այնչափ ծանրակշիռ է, զոր ընդհանուր ժողովն ինքնին չմահու եւ կենաց խնդիրն անուանած է, ու ազգն ալ այնպէս ճանչցած է եւ համոզուած:

Սրբազան հայրը եւ ներկայ ժողովականք անընդմիջապէս որոշեցին գալ ուրբաթի դարձեալ ընդհանուր ժողովը գումարել պատտաւորելով միանգամայն զպատգամաւորքս իւրաքանչիւր թաղերու մէջ յատուկ գծով շնորհակալ, եւ աշխատել 'ի դիմաց ժողովրդեան ամեն թաղի երեսփոխաններն 'ի ժողով հրաւիրել եւ 'ի դիւրութիւն այս գործոյ պատուիրեց նաեւ արձանագրութեան տեսողէն երեսփոխանաց անուանելու ցուցակը առնել:

Պատգամաւորութիւնս այս առաջարկութեան մասին խօստացաւ ըստ կարելոյն օժանդակել, բայց պատասխանատուութիւնը վերստին սրբազան Պատրիարք Հօր վերապահելով, եւ 'ի վերջոյ նաեւ խնդրեց պանգամաւորութիւնս որ յառաջիկայ ուրբաթ օր լրջալիք ընդհանուր ժողովը 'ի Ղալաթիոյ գումարուի 'ի դիւրութիւն երեսփոխանաց եւ այս խնդիրն ալ օրինաւոր դատուելով ընդունուեցաւ:

Ուստի պարտք համարելով ծանուցանել այս եղելութիւնը այն արդոյ հասարակութեանը, որ հաւատացած է մեզ իւր ստորագրութիւնը, եւ խնդրելով որ ձեր այսօրուան թերթով հրատարակել բարեհաճիք:

Մնա՛մք 'ի դիմաց պատգամաւորութեան 1867 Վեպր. 18

Քրիստոսոստոսը Ղազարոսեան
Յ. Գ. Եւմէնիեան
Մինաս Գալամաճեան

— Տիւն սապահ վեհափառ կաթողիկոս հաղորէթլէրի, Պէյ-օղլու Ս. Երրորդութիւն քիլիսէսիտէ, զիյնէթլի սուրէթտէ գումատասը շէրիֆ թագաւոր իւլէմիշ օլտուղունտան, հէրնէ դատարէ վէլինտէն իլան օլունմամը խոի խէտէ, պու ճիւմէ իլէ տախի բէք չօգ ճէօմաթ հազըր պուլունմուշ տուր:

Պու գումատասը շէրիֆտէ տէօրթ նէ Ֆէր եպիսկոպոս վէ օննէֆէր գատար տախի վարդապետ հազըր պուլունտուգտան պաշգա, Բուսիա սէֆիրի ժէնէրալ ինեաթիէֆ ճէնապլէրի, վէ տալէթ ճի կէլէն ժէնէրալ Լայտէնմուտ ճէնապլէրի, վէ սէֆարէթիսանէ մէմուրինինտէն պազըրարը տախի, իւնիթօլմայարըլա օլտուգլարը հալտէ հազըր պուլունմուշ շալ տըր:

Քիլիսէ խիթամընտա, վեհափառ կաթողիկոս հաղորէթլէրի Էլպիսէյի րուհաշիյէլէրինի չըգարընձանա գատար, սէֆիրի միւշարիլէյճ ճէնապլէրի, վէ սայիր գէվաթը միւքէրէմէ վէ միւթէպլէրէ մէճլիս օտասընա թիւճէմիւր իթմիշ, պատուհու վեհափառ հաղորէթլէրի կէլմիշ, վէ թաթըր գահվէ իբրաւարընտան սօնրա,

սէֆիրի միւշարիլէյճ ճէնապլէրի վէ սայիր սէֆարէթիսանէ միւթէպլէրի գալունտան գաթըր կիթմիշլէր, վէ արատան սէքիզ օն տազըրգա կէշաիքտէն սօնրա տախի վեհափառ հաղորէթլէրի, Էօնտէն շաթըրլար կիւմիւշ ասալար, վէ վարդապետլէր տախի խաշ վէ գաւազան շէքտիքլէրի հալտէ Բուսիա սէֆարէթիսանէ կիթմիշլէր տիր:

Իշիտիլտիկինէ կէօրէ, միւշարիլէյճ հաղորէթլէրի սէֆարէթիսանէ գահվէ ալթըր իտիպ, վէ թաւամա տախի Գէորդ պէյիս խանէսինէ կիթմիշ տիր:

Վեհափառ կաթողիկոս հաղորէթլէրինին, շիմոյիէ գատար հիւ պիւր քիլիսէտէ գումատասը շէրիֆի թագաւոր իթմէմիշ իւքէն, պէյլէ պիւրտէն պիւրէ թագաւոր շըքընմասը, չօգարըն տիգգաթ վէ մէրազընը տալէթ իթմիշ օլմաղին, Էնլալի մանիալար վէրիտիկի իշիտիլմիշ խէտէ, քիլիսէ խիթամընտան սօնրա սէֆարէթիսանէ կիթմէսինտէն աշիքեար անլաշլմըշ տըր քի, ճիւմա իրթէսի կիւնիւ Բուրիա իմթէրաթօլու իքլինճի Ալէքսանդր հաղորէթլէրինին քիւրսի իմթէրաթլէրիէ գումուտ իթտիքլէրի կիւն օլտուգտան պաշգա, բէտէրլէրի միւթէվէֆա պիւրին ճի Նիկողայոսուն տախի վէֆաթ իթտիքլէրի կիւն օլտուղունտան, չու իքի խուսուտան տօլաբը թագաւոր իլլէմիշ տիր:

Ումարըզ քի, վեհափառ հաղորէթլէրի, հէր նէ գատար կիթ գալմըշ խէլէրտէ, իսթանպօլու թէքք իթմէգտէն Էվլէ, պիւր կիւնտէ միլլէթ իլին գումատասը շէրիֆ թագաւոր խէճէքլէր տիր:

— . . . Խմբագիր .

Փունջ լրագիրը իր վերջին թուովը կը ծանուցանէ որ եկեղեցւոյ Տ. Մարտիրոս քահանային փիլոն առնուելու համար թաղ խորհրդոյս առ Պատրիարքարանն ուղեալ գրութեանը վրայ սրբազան Պատրիարքը երեք եպիսկոպոսներէ բաղկացեալ յանձնաժողով մը կազմեր է, ամբաստանող խորհուրդն ու ամբաստանեալ հայրն քննութեան ենթարկելու համար, թէ ամբաստանեալ քահանայն մէկ քանի անգամ յանձնաժողովոյն ներկայացեր, բայց խորհրդոյն կողմանէ ոչ ոք չներկայանալէ զատ զրաւ պատասխան տրուեր է թէ յանձնաժողովը թող գայ եւ քննութիւնը թաղին մէջ ընէ. թէ թաղ խորհրդոյս ըրածը անհնազանդութեան յայտնի ապացոյց մը ըլլալէ զատ անորաւորութիւն է եւ թէ ամբաստանեալ մը իրաւունք ունի բարձրագոյն ատեաններու բողոքել եւ ամբաստանողին հետ դատի մանել, եւ թէ խորհուրդս այս իրաւունքը չճանչնալով թաղեցին ալ իրեն հնազանդելէ եւ իր որ եւէ հրաւերները ընդունելէ իրաւամբ կը դադարի. ո՛ր միծի փաստաբանութեանս. Պ. Ալաճաճեանի համար արդէն առիթ ունեցած էմք խօսելու եւ ողջամիտ հասարակութեան ցուցնելու երկիցս թէ իւր տեղեկութիւնները հաւատարմ աղբիւրներէ չառնէր. այս անգամ ալ նոյնը պատահած է իրեն. յանձնաժողովը միայն մէկ անգամ նիստ ըրած է 'ի

Պատրիարքարան. եւ նոյն նիստին չգտնուեցաւ խորհուրդս կանխաւ իր բացակայութեան պատճառը առանձին նամակաւ յայտնելով սրբազան Պատրիարք հօր, որն որ բարեհաճեցաւ նկատողութեան առնել իր իրաւացի պատճառը եւ յիւսկիւտար խրկել յանձնաժողը երկուշարթի երկկոյ իր քննութիւնն ընելու: Պ. Ալաճաճեան քեզ չգիտէր որ կառավարութիւնն ալ շատ անգամ սոյն ընթացքը բռնել սովորած է իր գործակալները դատին տեղը խրկելով, որպէս զի քննութիւնը օրինաւորապէս կատարուի արդարութեամբ. փունջի խմբագիրը խորհրդոյս Պատրիարքարան չերթալը իրեն ձեռքը զէնք մը ընելով կուզէ անով անհնազանդ ցուցնել զմեզ եւ ապատամբեցնել թաղիս ժողովուրդը, որն որ իր ողջամտութեամբ բարեբաղդաբար իրեն պէս տկար գրիչներու մտիկ ընելու չիգիշանիր եւ միշտ յարգած է եւ կը յարգէ խորհրդոյս որոշումները եւ հրաւերները եւ չպիտի դադարի նոյն ընթացքը շարունակելէ, քանի որ խորհուրդս ալ գիտէ իր վարուելու եղանակը եւ երբէք Պ. Ալաճաճեանի խրատուն չապասէր. փունջի խմբագիրը իր 157 թուովը կը ծանուցանէ նաեւ որ թաղիս մանջ տղայոց վարժարանը բաւական ժամանակէ 'ի վեր անկարգ ընթացքի մէջ կը գտնուի, թէ ուսումնարանին դասաւանդներէն ոմանք բողոքովին հրաժարած են եւ ոմանք ալ իրենց պաշտօնը խիստ թոյլ կերպով վարել սկսած են, որչափ տող նոյնչափ սխալ վարժարանիս բարեկարգութեանը ըստ առաջնոյն շարանակելը ծանօթ է բոլոր թաղեցւոց եւ ամէն դասասուք բաց 'ի մէկէն իրենց պաշտօնը կը շարունակեն անխափան չեմք գիտեր թէ ինչ չափի կը կարծէ Պ. Ալաճաճեան այս սուտերը հնարելով. ըստ մեզ ուրիշ շահ մը չիկրնար ունենալ, այճմարիտ գրած առեան ալ ընթերցողաց կասկածելի ըլլալ, վասն զի արդէն շատերն սկըսած են ըսել որ եթէ փունջի ամէն գրածներն իւսկիւտարութեան թաղին վրայօք ըսածներուն կը նմանին, ի՞նչպէս կարելի է անոր մէջ ճշմարիտ բան մը գտնել:

Պ. Ալաճաճեանի վերջին թուով գործած պակասութիւնը գերազանցած է առաջինները. վասն զի առաջինները միայն պատուեղեկութեանց վրայ կը կայանան. իսկ այս անգամունը հանդերձ սխալանօք թաղիս հասարակութեան օրինաւորութեան դէմ ապրատաւութիւն քարոզել ըլլալով աւելի ծանրացած է իր անխոհմտութիւնը. ալ յոյս չունիմք որ Պ. Ալաճաճեան զգաստանայ այս սուհետեւ, եւ մեզի համար անուղղելի մէկը վճռուած է:

Խնդրելով որ սոյն նամակիս անկիւն մը շնորհել բարեհաճիք ձեր պատուական լրագրոյն մէջ:

Մնա՛մք

Թաղ. Խորհրդարան իւսկիւտար

Սէլամըղի թաղին

10 Վեպր. 1867

Ստանադպիր Ատենադպիր

Գ. Գրասէրեան Յ. Ումէտ

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ

ԿԱՐԱՅԵՍ Ե. ՓԱՆՈՍԵՐԵ

ԼԷՎԱՆՔ ԶԷՐԱՆԶԵՐ ԹԱՊԻԱՆԵՍԻՆՅԵ

ԳԵՕ-ՕՂԼՈՒՑԱ ՅՈՂԴԻ ԵՈՒՅԱ, ՅՕԹՕԹԱՅ ԱԳՅՈՒԼԷ

ԳԻՐԱՅԵՐԷՐ ԳԱՐԵՐՈՐԵԱ ՆԻՒՄԵՐՈ 467

